

وَهُدًى
لِلْعَالَمِينَ “Şüphesiz, insanlar için kurulan ilk ibadet evi, elbette Mekke’de, âlemlere rahmet ve hidayet kaynağı olarak kurulan Kâ’be’dir.” (Âli İmran, 3/96). Onun ilk banisinin Hz. Âdem olduğu rivayeti esas alınırsa, mabet geleneğinin ilk insanla başlamış olduğu ifade edilebilir (D.İ.A. “Cami” Mad.). Yüce dinimiz İslam, mensupları arasında sevgi ve şefkat temin, toplumsal birlikteliği, yardımlaşma ve dayanışmayı sağlamak amacıyla değişik kurumlar vücuda getirmiştir. Bu kuramların başında da şüphesiz camilerimiz gelmektedir. Cami, Asrı Saâdetten başlayarak on dört asır boyunca İslam diyarında Müslümanların ibadet, ilim ve meşveret durağı olmuştur. İbadet için toplanan cemaat, din ilmini de orada öğrenir, dünya işlerini de orada görüşür, halledeerde. Ancak dünya işleri çoğalıp çeştlendikçe, cami sadece ibadet ve ilim merkezi olarak kalmış ve bu durum günümüze kadar böyelce devam ede gelmiştir. Allah’ın zikredildiği mescitlerin, manevî bir atmosfere sahip olduğu da bir gerçektir. Müminler, huşu’ içinde “Allah’ın evi” olarak nitelendirilen bu mekânlarda, dünyanın aldatıcı ve insanı bunaltan ortamından kendilerini azıcık da olsa uzak tutarak, Rableriyle baş başa kalma, O’nun huzurunda durma imkânı bulurlar. Orada dertlilerin dertleri dinlenir, hastaların şifa bulması, borçluların borçlarının edası temenni edilir, gözyaşı dökenlerin gözlarına ortak olunur, günahkârların, isyankârların pişmanlık dilekçelerine hep beraber “Âmin” diyerek ortak imza atılır, sevinçler paylaştırılır, doğanlar orada karşılanır, ölenler oradan uğurlanır. Dostlukların temeli, bir sevgi ve barış sözcüğü olan “Selam” ile orada atılır. Hâsılı orası bütün Müslümanların adeta ortak kalbi gibidir. O kalpte hayat varsa, Müslümanlarda da hayat vardır. Malum, kalbe toplardamar kirli kan taşırlar. Kalpte temizlenen kan, atardamarlar vasıtasyyla tekrar vücuda aktarılır. İşte camiye gelen insan, dış dünyada her ne kadar kötü davranış veya duygulara sahip olursa olsun, bu kutsal mekânlardan temizlenerek topluma döner/dönmelidir. Oradan çikan cemaat, kalpten vücuda pompalanan temiz ve taze kan misali, topluma kazandırılmış yeni bir güçtür, güzelliktir, erdemdir, değerdir. Camilerimizde kin yerine sevgi, ayıp ve kusurların açiğükarılması yerine örtüimesi, kötü ve çirkin sözlerin yerine güzeli sözün hâkim olması, bölücülük yerine birlikteliğin, rıya ve gösteriş yerine ihlâs ve samimiyetin hedeflenmesi oraların ihyâ ve imarı için vazgeçemeyeceğimiz temel esaslardır. Zira camilerimizin “Allah’ın evi” olarak nitelendirilmesi, bu ölçütlere sahip olmaları ile ilintili bir durumdur. Oralar, bunaldığımız değil huzur duyduğumuz mekânlar olmalıdır. Oraların manevi havasını bozacak, ibadet edenleri rahatsız edecek hususlardan kaçınmak gereklidir. Mabetlerin huzurunu bozmak, oraları mabet hüviyetinden çikarmak zulümdür. Nitekim yüce Mevla,

وَمَنْ

اَظْلَمُ

مِمَّنْ

مَنَعَ

مَسَاجِدَ

اللهِ اَنْ

يُذْكَرَ

فِيهَا
اسْمُهُ
وَسَعَى فِى
خَرَابِهَا
اُولَئِكَ
مَا كَانَ
لَهُمْ اَنْ
يَدْخُلُوهَ
70; اِلاَّ
خَائِفِنَ
لَهُمْ فِى
الدُّنْيَا
خِزْىٌ
وَلَهُمْ فِى
اْلاَخِرَةِ
عَذَابٌ
عَظِيمٌ “Allah’ın mescitlerinde
onun adının anılmasını yasak eden ve onların yıkılması için çalışandan kim daha
zalimdir. Böyleleri oralara (eğer girerlerse) ancak korka korka girebilmelidirler. Bunlar
için dünyada rezillik, ahirette de büyük bir azap vardır.” (Bakara,
2/114) ifadeleriyle bu hususu dile getirmektedir. Camiler, mikro planda müminlerin
dünyasını temsil etmektedir. Onlar orada ibadetlerinin sıhhat ve fazileti için nasıl
Islam’a aykırı hususlardan kaçınmak zorunda iseler, dış âleme (toplumsal
hayata) çıktıklarında da bu davranışlarını sürdürmeleri gereklidir. Camide, nasıl
dünya ve ahirete faydası olmayacak davranışlardan uzak kalmak gerekiyorsa,
büyük mescit konumunda olan dünya hayatı da bu tür davranışlardan
uzak kalınmalıdır. Camilerde saf düzeniyle zengin, fakir, köle, efendi arasındaki fark
ortadan kalkar. Herkes bir safta Allah’ın huzurunda rükua varır, secdeye kapanır.
Bütün bu hareketler tek bir komutla gerçekleşir. Bu komutun cemaat
üzerindeki yansımıası sosyolojik açıdan birçok yorumu tâbi tutulabilir.
İnsanlarda birlikte hareket etme duygusu, toplumdan kopmama, toplumun uyum ve düzenini
bozmama, idareciyi dinleme, bütün insanları eşit görme gibi birçok
mesajlar çıkarılabilir. Sonuç olarak belirtmek gerekirse, camiler, huzur
mekânlarıdır. Oraların ihya ve imarı, güler yüz, tatlı söz, hayırlı amel,
Rabbimize yöneliş, ilim ve ahlakla olur. Bu ve benzeri güzel hasletler orada
hâkimse, orası Beytullah’tır, mescittir, camidir. Dr. Yaşar YİĞİT

[islam ve Hayat,Güncel Vaaz ve Hutbeler](#)